

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ**

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

Лісопромисловий комплекс України

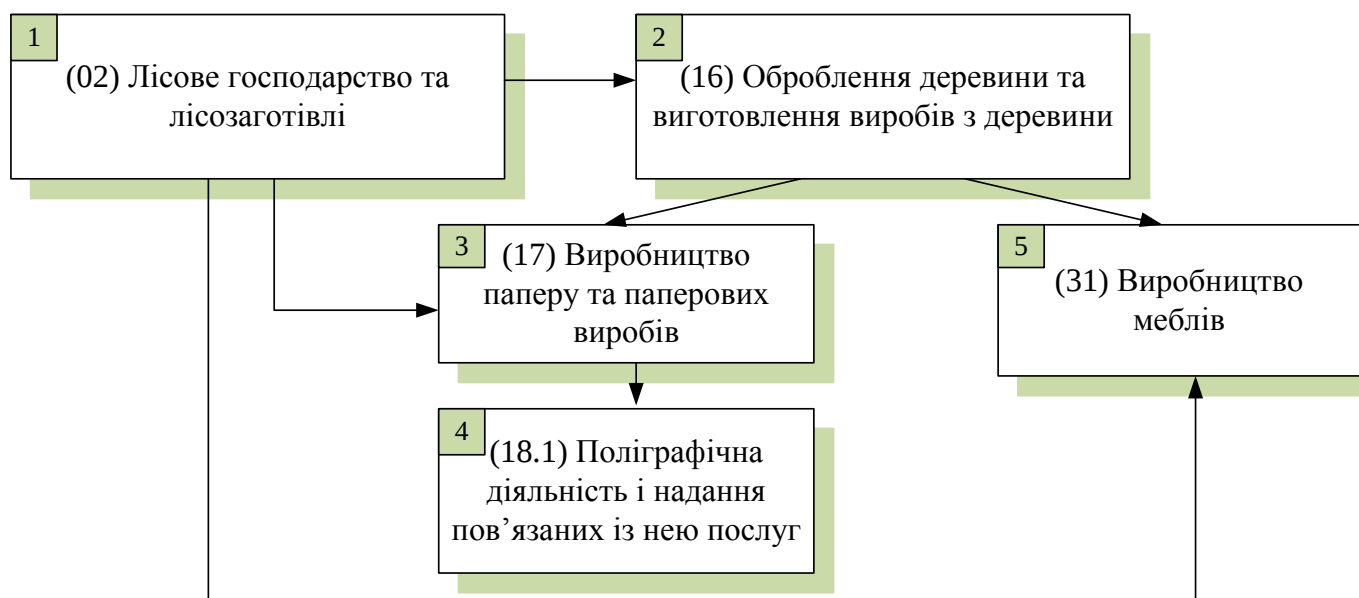
Харків - 2017

ЗМІСТ

Стор.

1.	Склад лісопромислового комплексу України за видами економічної діяльності	3
2.	Лісопромисловий комплекс в економіці України	4
3.	Стан та тенденції розвитку лісопромислового комплексу України	8
4.	Зовнішня торгівля України продукцією лісопромислового комплексу	10
5.	Виробничо-продуктова схема лісопромислового комплексу України	13
6.	Ціни на продукцію лісопромислового комплексу України за сегментами та виробництвами	14

1. Склад лісопромислового комплексу України за видами економічної діяльності

1 (02) Лісове господарство та лісозаготівлі
02.1 Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві
02.2 Лісозаготівлі

2 (16) Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння
16.1 Лісопилльне та стругальне виробництво
16.2 Виготовлення виробів з деревини, корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння
16.21 Виробництво фанери, дерев'яних плит і панелей, шпону
16.22 Виробництво щитового паркету
16.23 Виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів
16.24 Виробництво дерев'яної тари
16.29 Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння (у тому числі паливні пелети, брикети та гранули з деревини)

3 (17) Виробництво паперу та паперових виробів
17.1 Виробництво паперової маси, паперу та картону
17.11 Виробництво паперової маси
17.12 Виробництво паперу та картону
17.2 Виготовлення виробів з паперу та картону
17.21 Виробництво гофрованого паперу та картону, паперової та картонної тари
17.22 Виробництво паперових виробів господарсько-побутового та санітарно-гігієнічного призначення
17.23 Виробництво паперових канцелярських виробів
17.24 Виробництво шпалер
17.29 Виробництво інших виробів з паперу та картону

4 (18.1) Поліграфічна діяльність і надання пов'язаних із нею послуг
18.11 Друкування газет
18.12 Друкування іншої продукції
18.13 Виготовлення друкарських форм і надання інших поліграфічних послуг
18.14 Брошурувально-палітурна діяльність і надання пов'язаних із нею послуг

5 (31) Виробництво меблів
31.0 Виробництво меблів
31.01 Виробництво меблів для офісів і підприємств торгівлі
31.02 Виробництво кухонних меблів
31.03 Виробництво матраців
31.09 Виробництво інших меблів

2. Лісопромисловий комплекс в економіці України

Питома вага, %

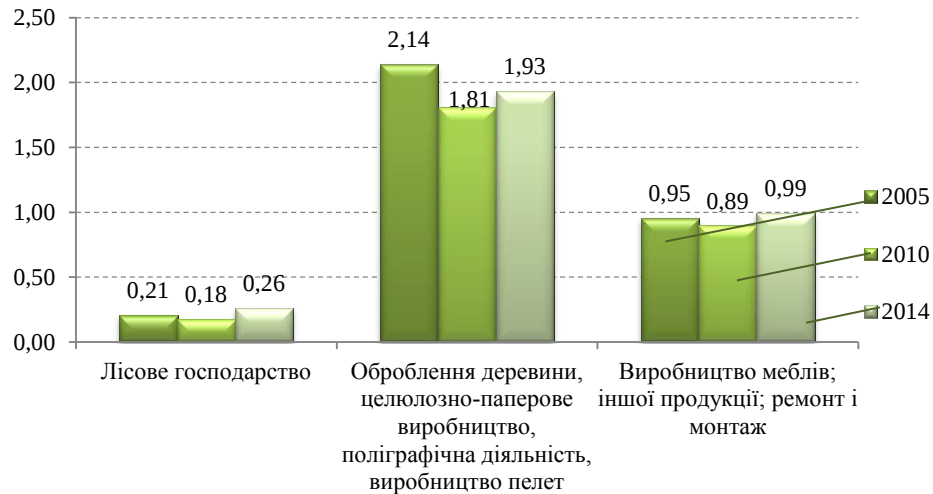

Рис. 2.1. Питома вага галузей ЛПК у випуску продукції

Питома вага, %

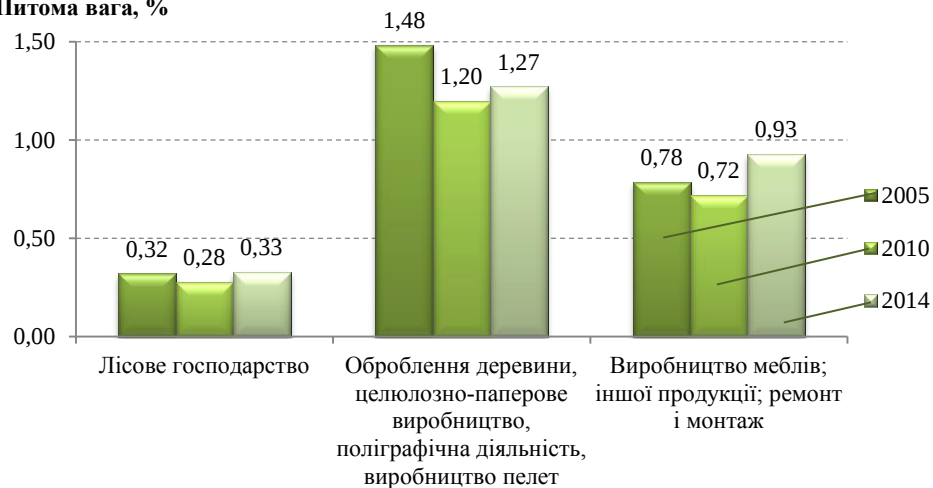

Рис. 2.2. Питома вага галузей ЛПК у валовій доданій вартості

- Значущість лісового господарства у обсягах випуску продукції економіки України майже не змінилася за 2005-2014 рр., його питома вага становить 0,26 %.
- Питома вага галузі деревообробки (крім виготовлення меблів), целюлозно-паперового виробництва та видавничої діяльності зменшилася з 2,14 % випуску до 1,93 % у 2014 р., що відповідає 17-му місцю з 31 виду економічної діяльності.
- Значущість виробництва меблів, іншої продукції, монтажу і ремонту машин і обладнання зросла незначно – до 0,99 % у 2014 р.
- У структурі реалізованої продукції промисловості питома вага деревообробної промисловості зросла з 0,69 % у 2010 р. до 3,39 % у 2015 р.
- Питома вага виробництва меблів у обсязі реалізованої продукції промисловості збільшилася з 0,46 % у 2010 р. до 0,59 % у 2015 р.
- У цілому лісопромисловий комплекс забезпечив у 2014 р. 2,7 % випуску.
- У структурі валової доданої вартості значущість лісового господарства майже не змінилася порівняно з 2005 р. і склала 0,33 %.
- Питома вага деревообробної, целюлозно-паперової та видавничої діяльності зменшилася з 1,48 % у 2005 р. до 1,27 % у 2014 р., що відповідає 19-му місцю.
- Питома вага виробництва меблів, іншої продукції, ремонту та монтажу обладнання збільшилася до 0,93 % ВДВ у 2014 р.
- Разом на лісопромисловий комплекс припадає 2,12 % валової доданої вартості.

Питома вага, %

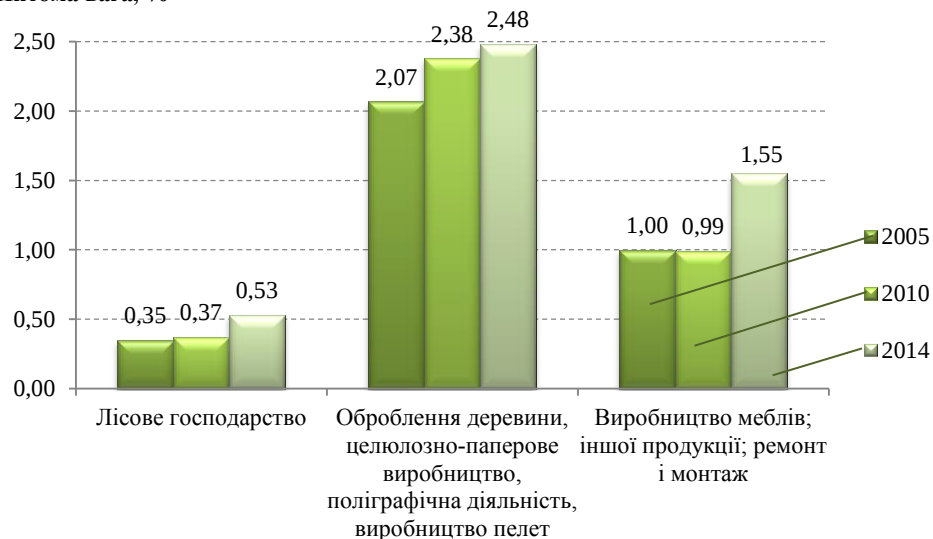

Рис. 2.3. Питома вага галузей ЛПК у експорті

- За 2005-2014 рр. зросла у 1,5 рази питома вага у експорті продукції лісового господарства до 0,53 % усього експорту.
- Підвищилася значущість у експорті деревообробної, целюлозно-паперової та видавничої діяльності, її питома вага досягла у 2014 р. 2,49 %, що вивело цю галузь на 9-те місце серед 31.
- Питома вага експорту у випуску продукції лісового господарства збільшилася з 33,7 % у 2005 р. до 44,1 % у 2014 р. (оцінка).
- Значно збільшилася питома вага експорту у продукції деревообробної промисловості з 19,2 % у 2005 р. до 35 % у 2014 р.
- Значущість виробництва меблів та іншої продукції у експорті зросла до 1,6 %, а її експортна орієнтованість досягла у 2014 р. рівня 33,8 %.
- Найбільш незалежним від імпорту є лісове господарство – 0,92 % внутрішнього споживання, найбільш залежною – деревообробна, целюлозно-паперова промисловість та виробнича діяльність – 40,9 %, залежність виробництва меблів та іншої продукції – 30,3 %.

Питома вага, %

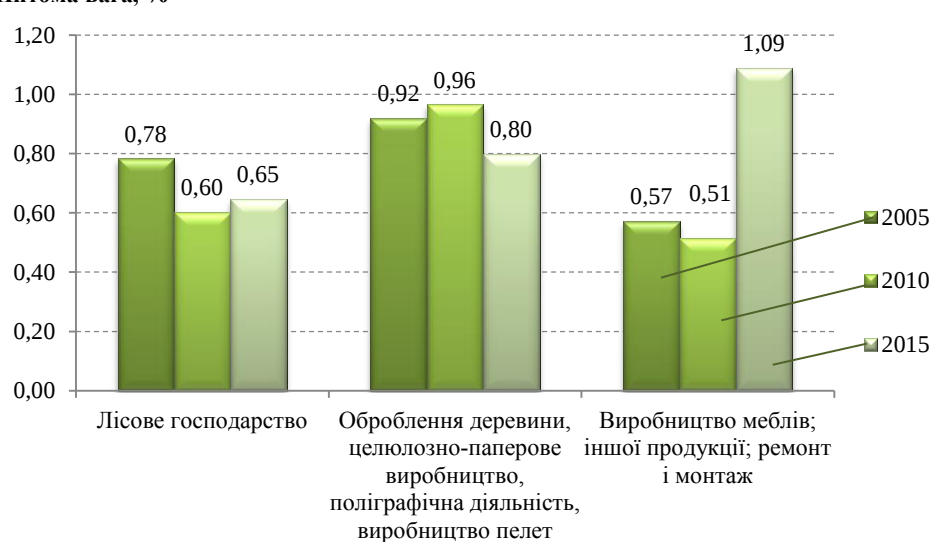

Рис. 2.4. Питома вага галузей ЛПК у зайнятості

- Кількість зайнятих лісовому господарстві зменшилася у 1,6 рази. Питома вага зайнятих у загальній кількості штатних працівників зменшилася з 0,78 % у 2005 р. до 0,65 % у 2015 р.
- Так само у 1,5 рази зменшилася кількість зайнятих у деревообробці, целюлозно-паперовій промисловості та видавничій діяльності, а її питома вага у зайнятості склала 0,8 %.
- На тлі загального падіння кількості зайнятих в усіх галузях, і, особливо, у промисловості, зросла у 1,4 рази кількість зайнятих у виробництві меблів, іншої продукції, ремонті та монтажу обладнання, а питома вага досягла 1,1 %.
- У цілому лісопромисловий комплекс у 2015 р. забезпечив робочими місцями 2,53 % найнятих працівників.

Значущість лісопромислового комплексу в економіці України

Галузі лісопромислового комплексу	Питома вага, %																	
	у випуску			у ВДВ			у експорті			у імпорті			експорту у випуску продукції			імпорту в обсязі внутрішнього споживання		
	2005	2010	2014	2005	2010	2014	2005	2010	2014	2005	2010	2014	2005	2010	2014	2005	2010	2014
Лісове господарство	0,21	0,18	0,26	0,32	0,28	0,33	0,35	0,37	0,53	0,03	0,01	0,01	33,76	39,89	44,13	3,58	1,26	0,92
Оброблення деревини та виробництво виробів з деревини; целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	2,14	1,81	1,93	1,48	1,20	1,27	2,07	2,38	2,48	3,06	2,88	3,14	19,15	25,39	27,74	25,62	30,36	34,54
Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	0,95	0,89	0,99	0,78	0,72	0,93	1,00	0,99	1,55	1,55	1,27	1,22	20,78	21,44	33,82	28,63	27,03	30,10
Разом по лісопромислового комплексу	3,30	2,88	2,73	2,58	2,19	2,12	3,42	3,74	4,47	4,64	4,16	4,07	20,53	25,06	35,46	25,64	28,25	34,92

Зв'язки лісопромислового комплексу з іншими видами економічної діяльності

Галузі лісопромислового комплексу	Види економічної діяльності, які є найбільшими споживачами продукції лісопромислового комплексу (питома вага у споживанні для цілей виробництва, %)					
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	Оброблення деревини та виробництво виробів з деревини; целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність (50,47 %)	Лісове господарство та пов'язані з ним послуги (24,04 %)	Добування вугілля, лігніту і торфу; добування уранової і торієвої руд (12,31 %)	Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж (2,98 %)	Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги (2,92 %)	
Оброблення деревини та виробництво виробів з деревини; целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	Виробництво деревини, паперу; поліграфічна діяльність та тиражування (33,79 %)	Виробництво харчових продуктів; напоїв та тютюнових виробів (23,04 %)	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (9,8 %)	Рекламна діяльність і дослідження кон'юнктури ринку; наукова та технічна діяльність; ветеринарна діяльність (5,64 %)	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування (3,75 %)	
Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування (18,64 %)	Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування (12,95 %)	Транспорт, складське господарство (10,67 %)	Будівництво (5,86 %)	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (5,11 %)	
Галузі лісопромислового комплексу	Види економічної діяльності, які мають найбільшу вагу у матеріальних витратах лісопромислового комплексу (питома вага у матеріальних витратах, %)					Усього, %
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	Виробництво продуктів нафтоперероблення (12,54 %)	Лісове господарство та пов'язані з ним послуги (12,0 %)	Транспорт, складське господарство (9,8 %)	Машинобудування (4,25 %)	Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та ін. (2,61 %)	48,41
Виробництво деревини, паперу; поліграфічна діяльність та тиражування	Виробництво деревини, паперу; поліграфічна діяльність та тиражування (44,35 %)	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції (14,04 %)	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (8,06 %)	Лісове господарство (4,71 %)	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (3,86 %)	74,58
Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування (12,92 %)	Металургійне виробництво (8,39 %)	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (8,3 %)	Виробництво машин та устаткування (7,64)	Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування (7,22 %)	63,79

➤ Найбільшими споживачами продукції лісового господарства є деревообробна промисловість (50,5 % усього спожитого для цілей виробництва), добування вугілля (12,3 %).

➤ Найбільшими споживачами продукції деревообробної промисловості є власне сама ця промисловість (33,8 %) і харчова промисловість (23,0 %).

➤ Усього для виробничих цілей споживається 81,6 % виробленої продукції ЛПК.

➤ Найбільші матеріальні витрати лісового господарства припадають на продукцію нафтоперероблення (12,5 %), та власну продукцію (12,0 %).

➤ Найбільша питома вага у витратах деревообробки припадає на власну продукцію (44,4 %).

➤ Серед галузей ЛПК найбільша питома вага матеріальних витрат у випуску у виробництві деревини – 74,6 %, найменша – у лісовому господарстві – 48,4 %.

➤ У цілому матеріальні витрати ЛПК складають 69,53 % у випуску.

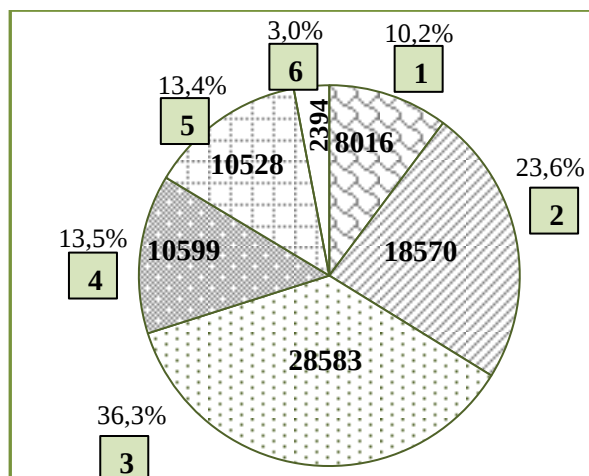

Рис. 3.7. Структура обсягів реалізованої продукції лісопромислового комплексу України в 2015 р. (%, млн. грн.)

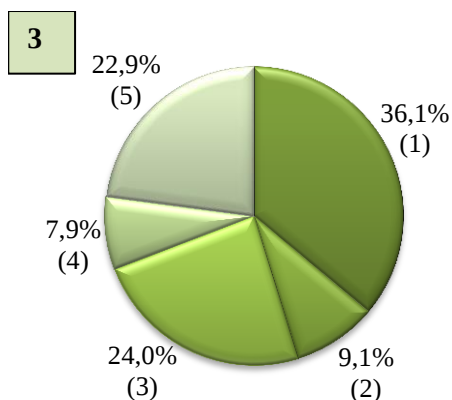

Рис. 3.10. Структура обсягів виробництва продукції целюлозно-паперової промисловості за видами в 2015 р.: 1 – папір обгортковий; 2 – папір і картон гофровані; 3 – коробки та ящики; 4 – папір для виготовлення виробів господарсько-побутового призначення; 5 – інші

3. Стан та тенденції розвитку ЛПК України

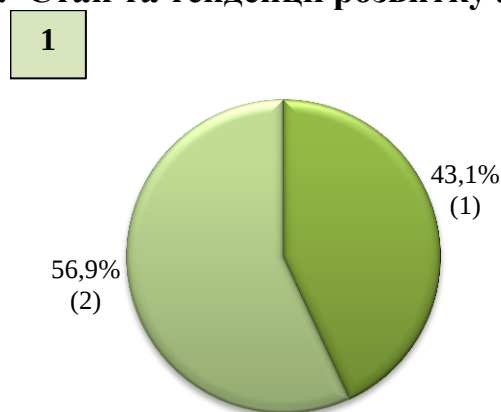

Рис. 3.8. Структура обсягів виробництва ліквідної деревини в 2015 р.: 1 – круглий лісоматеріал (ділова деревина); 2 – паливна деревина

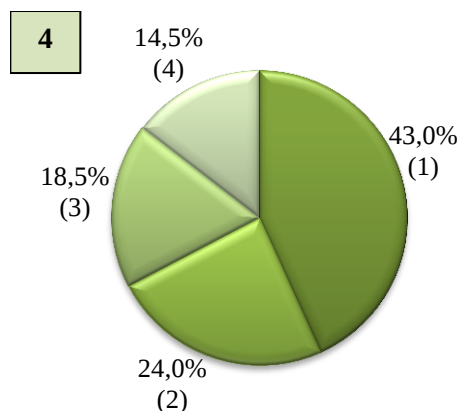

Рис. 3.11. Структура обсягів виробництва поліграфічної продукції за видами в 2015 р.: 1 – газети, журнали, періодичні видання; 2 – книги, брошури, листівки; 3 – проспекти, плакати, рекламна продукція; 4 – інші

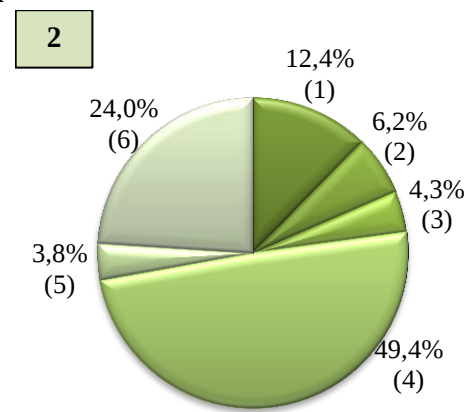

Рис. 3.9. Структура обсягів виробництва деревообробної промисловості в 2015 р.: 1 – деревина із сосни; 2 – деревина з ялини; 3 – фанера клеєна; 4 – плити деревостружкові; 5 – шпон, листи для фанери; 6 – інші

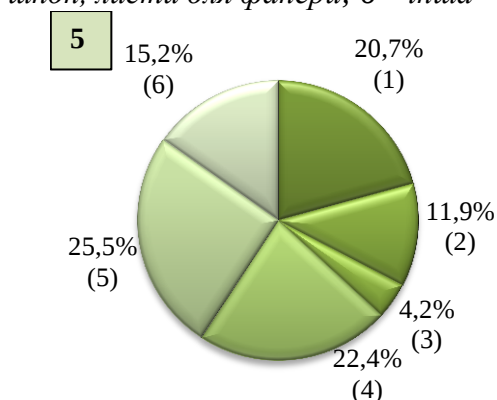

Рис. 3.12. Структура обсягів виробництва меблевої продукції за видами в 2015 р.: 1 – меблі для сидіння; 2 – меблі для офісів; 3 – меблі для торговельних підприємств; 4 – меблі для спальень; 5 – меблі для їдалень; 6 – інші дерев'яні меблі

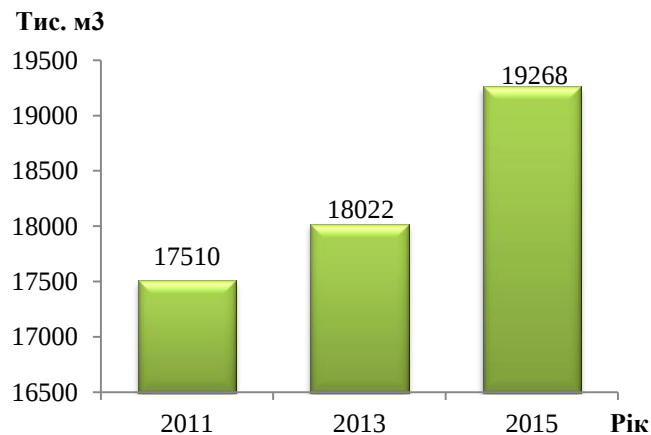

Рис. 3.1. Динаміка обсягів виробництва ліквідної деревини

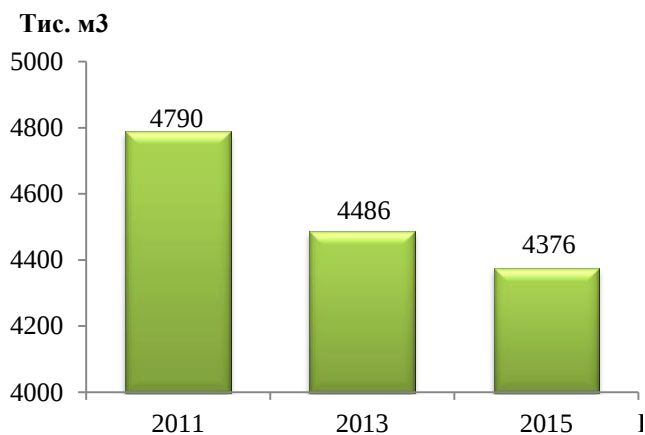

Рис. 3.2. Динаміка обсягів виробництва деревообробної промисловості (за виключенням погонажу, паркету та тари)

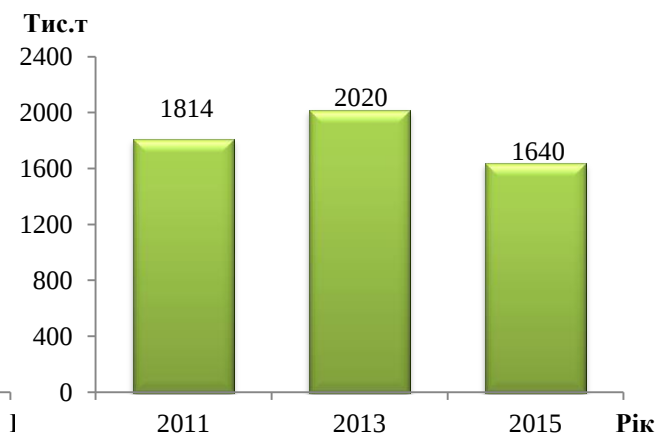

Рис. 3.3. Динаміка обсягів виробництва продукції целюлозно-паперової промисловості

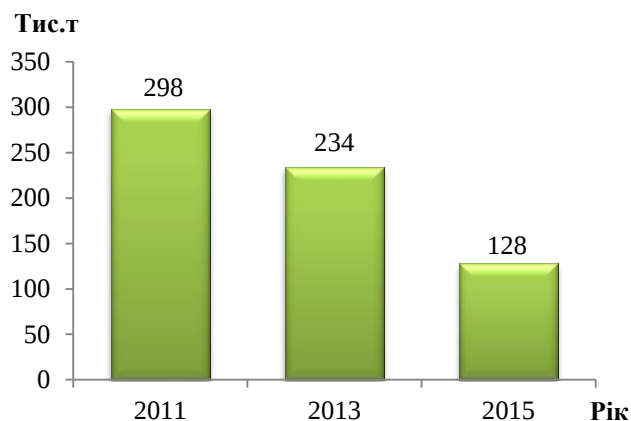

Рис. 3.4. Динаміка обсягів виробництва поліграфічної продукції

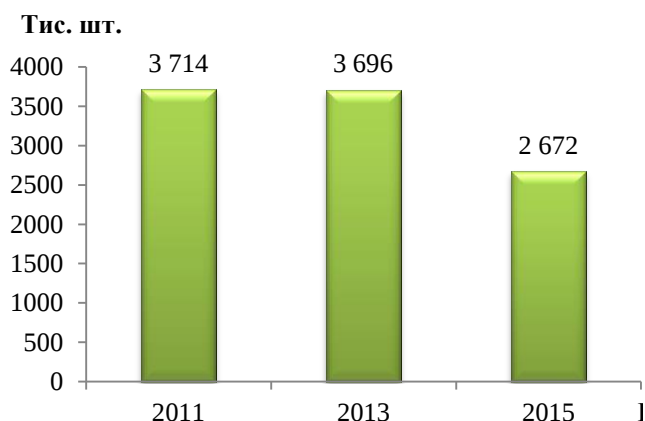

Рис. 3.5. Динаміка обсягів виробництва меблів з деревини

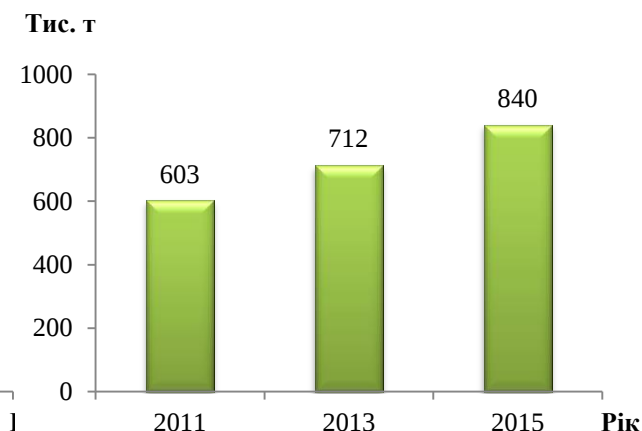
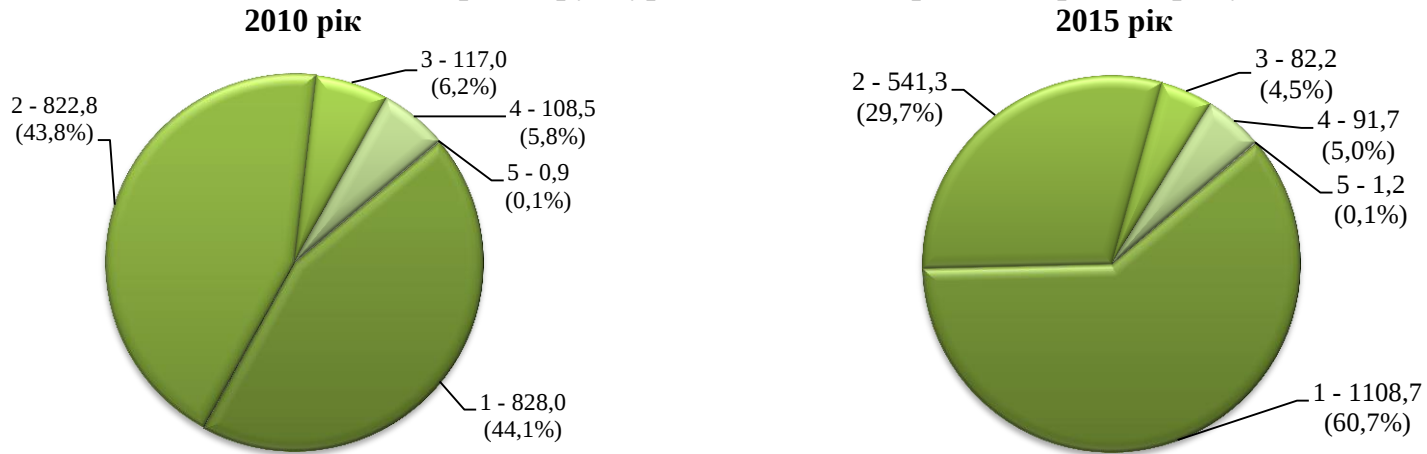

Рис. 3.6. Динаміка виробництва паливних брикетів та гранул з деревини

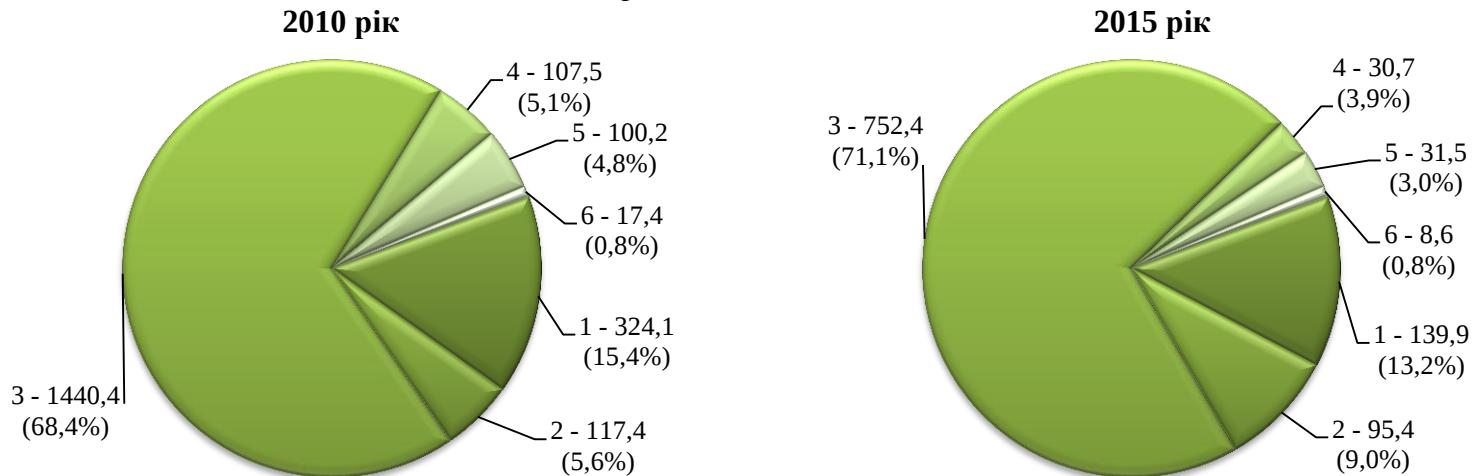
4. Зовнішня торгівля України продукцією лісопромислового комплексу

Товарна структура зовнішньої торгівлі України продукцією ЛПК

Зовнішньоторговий оборот України (деревини і виробів з деревини та маси з деревини, меблів дерев'яних) у 2015 р. 2,88 млрд.дол.США, експорт – 1,82 млрд.дол.США, імпорт – 1,06 млрд.дол.США, позитивне сальдо - 766,5 млн.дол.США.

Рис. 4.1. Товарна структура експорту (млн дол. США): 1 - деревина і вироби з деревини; деревне вугілля; 2 - папір і картон; вироби з паперової маси, паперу або картону; 3 - продукція поліграфічної промисловості; 4 - меблі дерев'яні; 5 – інші види

Питома вага зовнішньої торгівлі (деревини і виробів з деревини та маси з деревини, меблів дерев'яних) в загальному обсязі товарів по Україні (в грошовому виразі) у 2015 р.: в експорті - 4,8%, в імпорті – 2,8%.

Рис. 4.2. Товарна структура імпорту (млн дол.США): 1 - деревина і вироби з деревини; деревне вугілля; 2 – маса з деревини або з інших волокнистих целюлозних матеріалів; папір або картон, одержані з відходів та макулатури; 3 - папір і картон; вироби з паперової маси, паперу або картону; 4 - продукція поліграфічної промисловості; 5 - меблі дерев'яні; 6 – інші види

Географічна структура зовнішньої торгівлі України продукцією ЛПК

Експорт

2015 рік

Імпорт

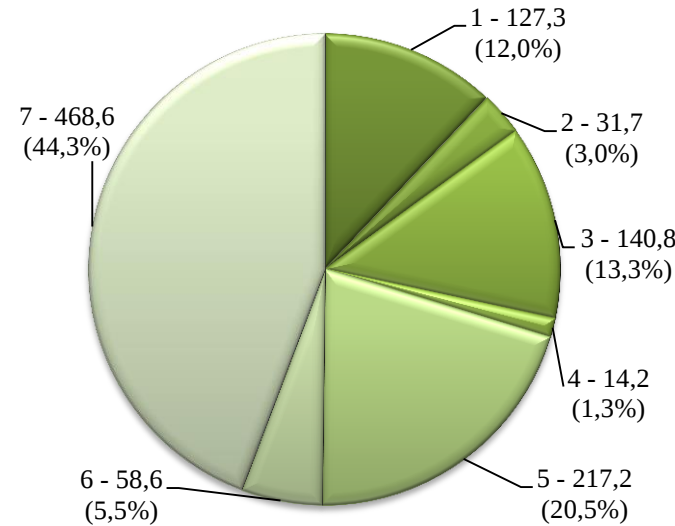
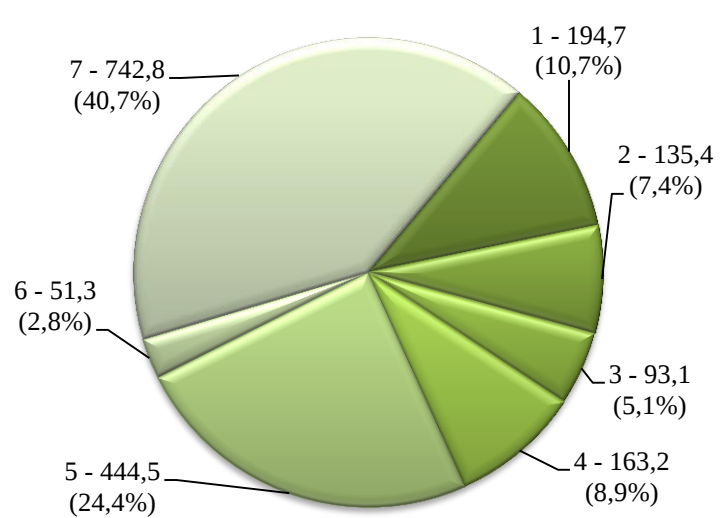
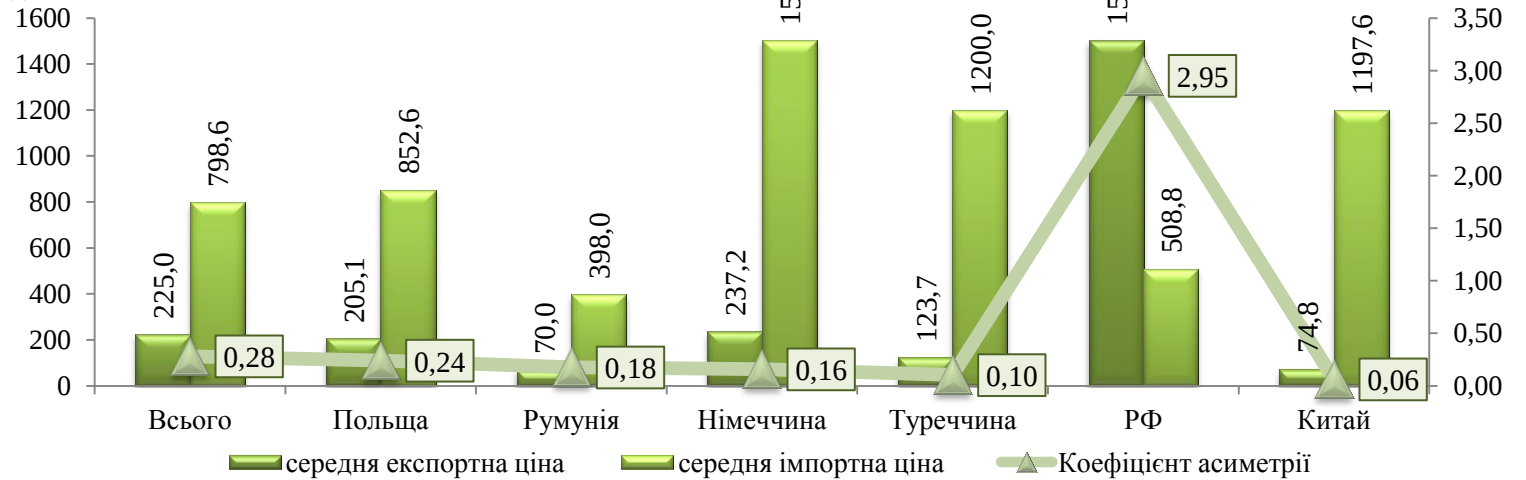

Рис. 4.3. Географічна структура експорту / імпорту (деревини і виробів з деревини та маси з деревини, меблів дерев'яних) по основних країнах-партнерах (близько 60% загальної обсягу):

- 1 – Польща;
- 2 – Румунія;
- 3 – Німеччина;
- 4 – Туреччина;
- 5 – РФ;
- 6 – Китай;
- 7 – інші країни

Середня ціна,
дол США за 1 т

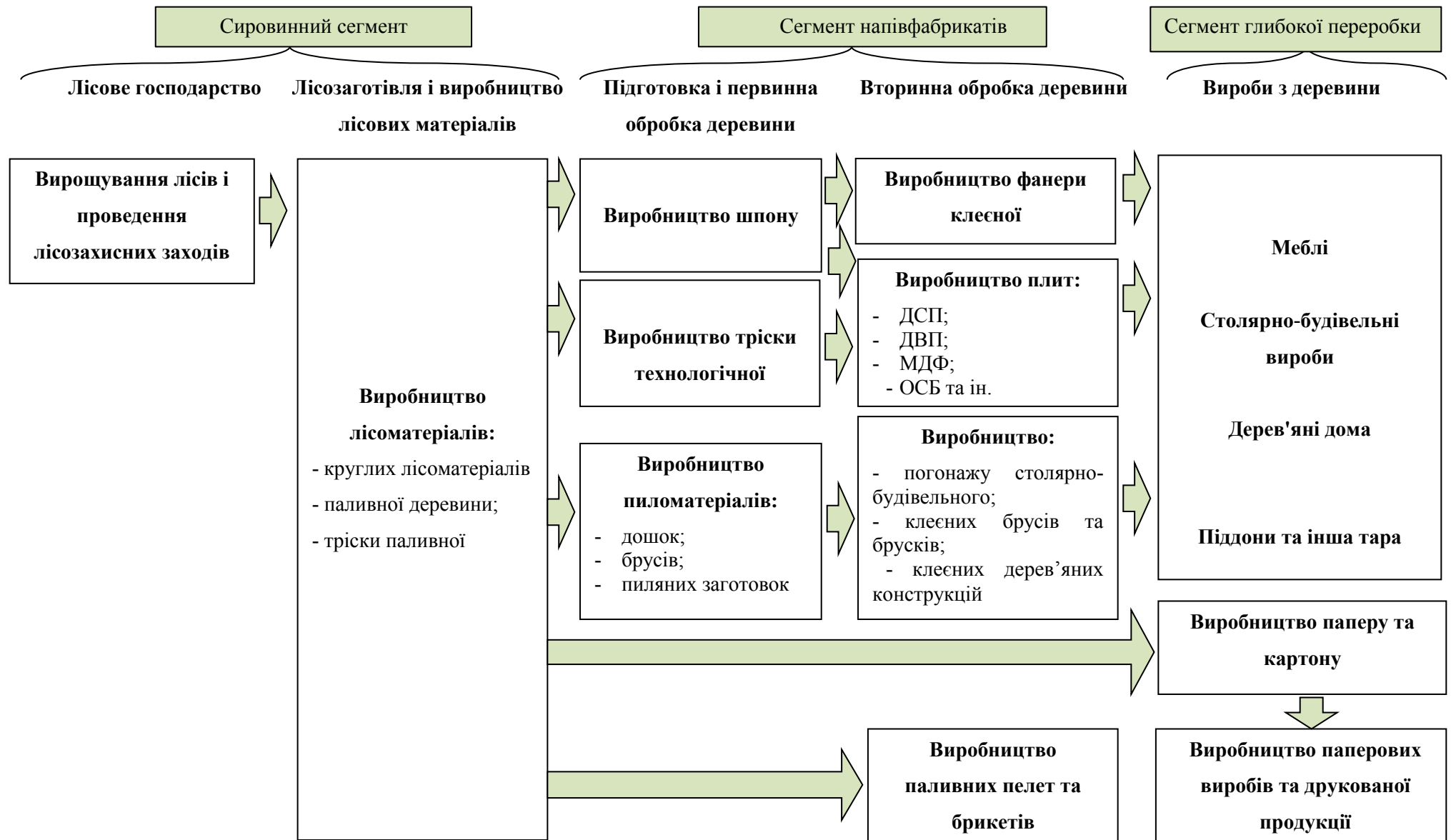
Коефіцієнт асиметрії

Рис. 4.4. Коефіцієнт асиметрії (співвідношення середньої експортної ціни до середньої імпортної ціни) деревини і виробів з деревини та маси з деревини, меблів дерев'яних за результатами 2015 р. всього по Україні і по основних країнах-партнерах

Товарна та цінова структура зовнішньої торгівлі України продукцією лісопромислового комплексу

код УКТ ЗЕД	Показник	Експорт за 2015р.				Імпорт за 2015р.				Сальдо
		тис. т	млн. дол. США	питома вага, %	дол. США/1 т	тис. т	млн. дол. США	питома вага, %	дол. США/1 т	млн. дол. США
	Всього (УКТЗЕД 44-49, 940330-940360)	7773,3	1825,0	100,0	234,8	1297,2	1058,5	100,0	816,0	766,5
44.	Деревина і вироби з деревини; деревне вугілля	7287,5	1108,7	60,7	152,1	235,2	139,9	13,2	594,8	968,8
4401	Деревина паливна (колоди, поліна, хмиз, гілки, сучки)	2040,7	100,2	5,5	49,1	1,2	0,0	0,0	1,0	100,2
4403	Лісоматеріали необроблені, з видаленою або невидаленою корою або заболонню, або начорно брусовані або небрусовані	2497,2	172,5	9,5	69,1	5,8	0,4	0,0	71,8	172,1
4407	Лісоматеріали оброблені, розпиляні або розколоті уздовж, розділені на шари або лущені, стругані або нестругані, тощо	1744,0	361,2	19,8	207,1	3,1	1,7	0,2	545,7	359,5
4408	Листи для облицювання (включаючи листи, отримані розділенням шаруватої деревини), листи для клеєної фанери або для подібної шаруватої деревини та інші	87,1	99,1	5,4	1137,7	3,0	12,2	1,1	4097,1	86,9
4410	Плити деревностружкові та подібні (наприклад, з орієнтованою стружкою (OSB) та вафельні плити) з деревини або з інших здерев'янистих матеріалів, тощо	358,5	85,0	4,7	237,2	88,8	28,7	2,7	323,5	56,3
4411	Плити деревноволокнисті з деревини або з інших здерев'янистих матеріалів	53,7	16,3	0,9	303,1	96,2	56,1	5,3	582,8	-39,8
4412	Фанера клеєна, панелі фанеровані та аналогічні матеріали з шаруватої деревини	89,8	37,0	2,0	412,2	18,8	12,5	1,2	662,8	24,5
4418	Вироби столярні та теслярські будівельні деталі, включаючи пористі дерев'яні панелі, тощо	80,9	124,2	6,8	1536,0	7,0	14,5	1,4	2072,4	109,7
45.	Корок та вироби з нього	0,0	0,2	0,0	14533,3	1,2	6,8	0,6	5856,2	-6,6
46.	Вироби із соломи, трави еспарто та інших матеріалів, які використовуються для плетіння; кошикові вироби та плетені вироби	1,0	0,6	0,0	577,4	0,5	1,7	0,2	3240,1	-1,1
47.	Маса з деревини або з інших волокнистих целюлозних матеріалів; папір або картон, одержані з відходів та макулатури	2,4	0,4	0,0	175,1	394,8	95,4	9,0	241,7	-95,0
48.	Папір і картон; вироби з паперової маси, паперу або картону	390,7	541,3	29,7	1385,3	646,1	752,4	71,1	1164,5	-211,1
49.	Друкована продукція, періодичні видання або інша продукція поліграфічної промисловості; рукописи або машинописні тексти та плани	20,5	82,2	4,5	4018,2	8,1	30,7	2,9	3798,4	51,5
94.	Меблі дерев'яні (940330-940360)	70,9	91,7	5,0	1292,8	11,3	31,5	3,0	2788,6	60,2

5. Виробничо-продуктова схема лісопромислового комплексу України

6. Ціни на продукцію лісопромислового комплексу України за сегментами та виробництвами

Види економічної діяльності підприємств ЛПК України	Сегмент/виробництво	Ціна експорту	
		Дол. США/т	Дол. США/куб. м
02.2 Лісозаготівлі	Виробництво ліквідної деревини (лісоматеріалів), всього:	60,25	30,73
	Виробництво круглих лісоматеріалів	69,29	35,34
	Виробництво паливної деревини	49,18	25,08
	Первинна деревообробка	145,02	74,02
16.21 Виробництво фанери, дерев'яних плит і панелей, шпону	Виробництво шпону	1139,13	603,74
16.1 Лісопильне та стругальне виробництво	Виробництво тріски технологічної	49,18	25,08
	Виробництво пиломатеріалів	207,49	105,82
	Вторинна деревообробка	331,94	212,64
16.21 Виробництво фанери, дерев'яних плит і панелей, шпону	Виробництво фанери клеєної	413,07	309,80
	Виробництво деревостружкових та подібних плит	237,45	154,34
16.1 Лісопильне та стругальне виробництво	Виробництво погонажу столярно-будівельного	704,11	359,10
16.29 Виробництво інших виробів з деревини	Виробництво клеєних брусів та брусків	633,699	323,19
	Виробництво клеєних дерев'яних конструкцій	774,521	395,01
	Вироби з дерева	880,34	449,01
31 Виробництво меблів	Меблі (в еквіваленті деревини)	5065,22	3444,35
16.23 Виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів	Столярно-будівельні вироби (в еквіваленті деревини)	1538,48	784,62
	Дерев'яні дома (в еквіваленті деревини)	1538,48	784,62
16.24 Виробництво дерев'яної тари	Піддони та інша тара	175,57	89,54
17 Виробництво паперу та паперових виробів; 18.1 Поліграфічна діяльність і надання пов'язаних із нею послуг	Виробництво паперу та картону	1900,42	1710,38
	Виробництво паперової продукції та друкованої продукції	4251,8	3826,62
16.29 Виробництво інших виробів з деревини	Виробництво паливних пелет та брикетів	100,00	114,00

СПИСОК РОЗРОБНИКІВ

Кизим Микола Олександрович	Директор НДЦ ІПР НАН України, член-кореспондент НАН України, д.е.н., професор
Белікова Надія Володимирівна	Вчений секретар НДЦ ІПР НАН України, д.е.н., доцент
Хаустова Вікторія Євгенівна	Завідувач сектору промислової політики та інноваційного розвитку відділу промислової політики та енергетичної безпеки НДЦ ІПР НАН України, д.е.н., доцент
Шпілевський Володимир Вікторович	Завідувач відділу промислової політики та енергетичної безпеки НДЦ ІПР НАН України, к.е.н.
Ярошенко Ігор Васильович	Завідувач відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку НДЦ ІПР НАН України, к.е.н.
Полякова Ольга Юріївна	Завідувач сектору макроекономічного аналізу та прогнозування відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку НДЦ ІПР НАН України, к.е.н., доцент
Колбасін Євген Сергійович	Науковий співробітник сектору промислової політики та інноваційного розвитку відділу промислової політики та енергетичної безпеки, НДЦ ІПР НАН України, к.е.н.
Шликова Вікторія Олександрівна	Науковий співробітник сектору енергетичної безпеки та енергозбереження відділу промислової політики та енергетичної безпеки НДЦ ІПР НАН України, к.е.н.
Олійник Алла Дмитрівна	Науковий співробітник сектору макроекономічного аналізу та прогнозування відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку НДЦ ІПР НАН України
Костенко Дмитро Миколайович	Молодший науковий співробітник сектору енергетичної безпеки та енергозбереження відділу промислової політики та енергетичної безпеки НДЦ ІПР НАН України
Семигуліна Ірина Борисівна	Молодший науковий співробітник сектору макроекономічного аналізу та прогнозування відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку НДЦ ІПР НАН України
Шпілевський Олексій Володимирович	Молодший науковий співробітник сектору макроекономічного аналізу та прогнозування відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку НДЦ ІПР НАН України